

Всеукраїнська громадсько-політична і літературна газета

Кримська Світлина

Видається у Сімферополі

№7 Субота, 20 лютого 1993 р.

ЦІНА 5 КРБ.

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ЗАДЛЯ ПРИЙДЕШНЬОГО

Найкраща пора кожного з нас — дитинство. При чому слові завжди щось тепле горить до сердця. Згадуються друзі, з якими гралася у козаків-робійників, згадуються далекі стежки дороги, що ведуть у незвідани і загадкові світи, згадуються старені школи, які вже немає на світі, згадуються перша вчителька Марія Василівна Карапуз та її ладоща тепла рука на твоїй стриженні під «нульові» голови...

Згадується, безперечно, школа. Я не можу перелічити усіх своїх навчительств, але імена одного з них — Віктора Яковича Пузиренка, нашого класного керівника і вихователя, не можу не згадати. І ось чому. Віктор Якович викладав російську мову та літературу, викладав будовою, не тільки зваж багато класичних творів напам'ять, а й умів майстерно їх читати. Читати так, що за кожною інтонацією виникає образ, який заманюється на все життя. А ще нам вихователь любив водити нас за село, на стежки просторі, де вітер приносив до нас солоний хміль Синана, запах полину, чебрецю і м'яти. Отам, на рододендр, починає наша навчальна уроки про наш родовід, про історію нашу, про Україну.

Зраз я разумію, що тільки людина високої культури могла так високо цінувати не тільки Пушкіна, Лермонтова і Толстого, а й Сквороду, Котляревського, Шевченка.

Очевидно, Віктор Якович в ту пору нічого нечув про Сухомлинського, бо тоді діяльність цього видатного педагога ще не набула такого розголосу, як це сталося трохи пізніше. Але обидва педагоги — і Пузиренко, і Сухомлинський — йшли до дитячої душі одніми й тими же підходами, і для обох найголовнішим в діяльності було ДОБРО.

Ви помітили, що добрих людей дуже люблять діти? Біля добrego вчителя школи — як ті біляко біля гарної квітки. Прійтіть до школи, гляньте на перерви, і ви зрозуміете, що та...

Сьогодні мова піде про школинців. Звичайно, перевоношено його з мовою. Скільки вже мовлено-перемовлено про те, що треба відрізняти українські школи в Криму! Край, де тільки за офіційною статистикою нині проживає понад 700 тисяч українців, не може жити без української школи. Це аксиома.

Не раз доводилося чути, коли річ заходила про відкриття, скажімо, в Сімферополі української школи, лунали відповіді: а хто ж піде в ту школу? Відповіді ці були своєрідно національно-вірувалочкою для численних освітніх чиновників, які цією формуллю прокривали свою бездіяльність і небажання дбати про українство.

Також, перечікуючи Михайла Грушевського, я наträтив на інверсійну статтю «Шкільна мова», видруковану десь приблизно у 1909—1910 роках (сьогодні газета пропонує її читачам). Перечікавши цей твір, я здригнувся. Гай-тай, скільки часу минуло, а проблеми залишилися все ті ж. Прочитайте її, ви, шановні наші читачі, що статтю, прочитайте уважно, без поспіху. А прочитавши, подумайте, проаналізуйте все, згадайте, як вчилася ви і як вчаться ваші діти. І тоді перед вами, безсумнівно, вирне з мороку безлада одне запитання: та нєже ж ми, українці, за племінника якіх стоять Грушевський, Франко, Костомаров, Куліш, Шевченко, не можемо створити хоча б одну УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ В КРИМУ? Хіба не вистачить нам сіл і розуму, щоб така школа з'явилася? Хіба серед наших вчителів немає ентузіастів і патріотів, котрі б пішли на цю школу працювати? Хіба не вистачить батьків, що думають про майбутнє України і своїх дітей, які б не привели свою дитину до такої школи?

Звичайно, питання це не просте. Я погоджуєсь зі своїми опонентами, які об'язково поставляють перед себе проблеми матеріального забезпечення, під'їздів, проблеми кадрів, тобто вчителів, проблеми підручників, проблеми промінення тощо. Не б'ється, люди добри, усе можна вирішити, коли є бажання і перед тимою хоча б жвірів вогнів надії.

Ми повинні дбати не просто про школу. Таку школу можна створити адміністративним шляхом. І така школа нічого не даст для нашої духовності. Ми повинні будувати українську школу на країнах і багатоючих традиціях нашої національної педагогічної думки, ми повинні створити не просто школу, а ЛІЦЕЙ, де б наші діти пригребали до дверей нашої духовності, історії та культури. У такій школі (а воно повинна бути з гуманітарним ухилом) діти повинні вивчати латину, нашу рідну мову, іноземні мови, історію культури, музики, драматургію, літературу, вчилася б співати, малювати, грати на кобзі, інших інструментах... Випускники цієї школи, звичайно, відмінно, відмінно, повинні мати можливість продовжити освіту в Києво-Могилянській академії, в найкращих університетах світу...

Ось таку школу нам потрібно будувати. І ми прагнемо саме до цього.

Якось молоденькі матусі, тримаючи на руках п'ятирічну дитину, звернулася до Антона Семеновича Марченка за порадою: коли саме ЙІ розпочнати виховання своєї дитини? Відповідь була несподіваною для матері: ви, шановні, спізнилися рівно на п'ять років.

Аби ми не спізнилися, не прийшли до розстроєння свого духовного об'єкта в майбутньому, треба починати сьогодні. Звичайно, слід було б почнати ще вчора, але вчора ми були ще рабами, сьогодні ж тільки підідошли до колін. Отож дбаймо про рідну мову, про нашу школу, майбутнє.

«Кримська світлиця» запрошує батьків, вчителів, діячів педагогічної науки, просто людей, не байдужих до майбутнього, прийдешніого: надіслайте нам листи з пропозиціями, своїми думками про майбутнє нашу школу, заходьте до нас, телефонуйте.

Олександр КУЛІК,
головний редактор, голова
Всекримського товариства «Просвіта»
Імені Т. Г. Шевченка.

НАШІ ЗЕМЛЯКИ

НА ЗНІМКУ: М. А. Сергеєва.
Фото К. ДУДЧЕНКА.

Кримська

Прописка Фонду

Ідеється про створювання Кримського відділення Українського національного фонду соціальних гарантій військо-політологічних та ветеранських Збройних Сил. Як повідомляє редакція, оргкомітет усталює концепції та майданчиків відділення, вона буде відкрита 27 лютого на будинку офіцерів Сімферополя (буд. Пушкіна).

Ініціатором створення філії фонду стало Кримське відділення Спілки офіцерів України. Сферою ІІ діяльності стануть, у першу чергу, будівництво житла для військових, організація робочих місць для звільнених учасників соціальної адаптації та військово-службовців та ветеранів.

За попередньою домовленістю членами Фонду стануть редакція часопису «Кримська світлиця», товариство вчених «Крим з Україною», Кримське відділення Української інженерної академії, ВО «Прикарпатіс», трест «Кримагрбуд» і ін., чимало приватних осіб.

Бажаючих поповнити їх число просимо звернутися до телефонами 24-71-56, 27-77-20, 23-81-99 (факс).

Для добродійницьких та

внесків підтримаємо розрахунок

609001 в КАБ «Кримкредит»

М. О. Сімферополь, МФО

324355, Кримське відділення

СОУ — Фонд соціальних гарантій.

Ідея за сучасні — грудень

Економічний огляд

ТЕНДЕНЦІЯ ГРУДНЯ — СІЧНЯ ЩО СПРИЯТИМЕ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ КРИМУ?

В огляді стану кримської економіки за минулій рік, який подала «Кримська світлиця» в номері за 4 лютого, ми відмітили більш тенденцію до усковнення темпів наростиання крізових явниць в промисловості півострова. Наростили протягом року, в грудні у повній міці, отримавши 27,1% відсотків за 1992 рік. В Криму в минулому місяці, отримавши 26,8% відсотків протягом року, вперше за рік-півтора, виробництво окремих товарів почало зростати — телевізорів 0,3% відсотка проти січня 1992 року, електромісерів — на 2,6%, синтетичних масивів — в 2,9 раза, бавовняних тканин — на 54,5%, взуття — на 37,1%. В цілому випуск непродовольчих товарів (без легкій промисловості) зріс на 4,9 відсотка, а виготовили вони продукції 31,1% відсотка загального обсягу. При тому, за рік відображені зростання обсягу промислового виробництва відсутні, то в січні-93 лише на 17,8%, молока та молочних продуктів в січні-92 на 27,1%, а в січні-93 на 17,0%.

І хоч в економіці півострова в цілому ще переважають негативні тенденції, що приводять до зменшення кількості товарів та росту їх цін, але гайдан з позитивними по- казниками дають змогу побачити, які ж фактори сприяють стабілізації. Крим згаданої вчителькою Конверса, яскраво проявляють себе переважно ринкові методи господарства, та нові форми власності. Так, на початку лютого в Криму діяло 76 земрідні підприємства, які становлять 26,6 відсотка всіх їх кількості. Звичайно, таке конкурування не та епізодичне зростання, що не може радувати, однак воно подає надії, що виробництво вже призначаються до рівнів умов та жорстоких економічних законів, що по- зитивні тенденції, можливо, міцнітимуть.

Микола СЕМЕНА, кореспондент «Кримської світлиці».

МІНІСТЕРСТВУ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ, ЗАСОБАМ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

ЗАЯВА

Останнім часом у Криму поширюється лист з образливиами погрозами на адресу моряків Чорноморського флоту, підписані вигаданою адресою: «г. Кіровоград, площа Кірова, 1, адміністрація НРУ».

Задовільно, що Кіровоградський краївий народний Рух не має ніякого стосунку до цього листа. Ми засуджуємо його провокаційний зміст і запевняємо росіян, зокрема офіцерів Чорноморського флоту, що не маємо до них жодних ворожих почуттів.

Цей лист — справа тих політичних інтригантів, які в такий спосіб хочуть збільшити соціальні напруження в Криму і поспішати росіян з українцями. Ми сподіваємося, що проблеми в Криму будуть розв'язані мирним, цивілізованим шляхом, з урахуванням національних інтересів як російського, так і українського народів.

Шкода, що дехто в Криму

поспішав покрити цій фальшивці. І ще приріше, що до поширення брехні долутила/газета «Правда», яка 24 грудня 1992 року в матеріалі «Убрали «наверх» адмірала» рясно, не піддаючи суміснім неперевіреним фактам, цитує ці фальшивки.

Просимо засоби масової інформації в Україні, надрукувати нашу «Правду», надрукувати нашу

заяву як спростування.

Водночас у відповідності зі статтями 3, 24, 40 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» вимагаємо від Міністерства закордонних справ з розподілом

заяви про позбавлення від звання «Гарантії безпеки України» і ядерна зброя, член правління товариства «Україна СНД» Василь Стефанюк «Про статут СНД».

Конференція приймає резо-

люті при ядерній безпеці України

і ядерна зброя, член правління

«Гарантії безпеки України»

Василь Стефанюк «Про статут СНД».

Координатори ради Кримського краївого народного Руху.

30 січня 1993 року.

НОВИНИ

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ УРП

Минулі неділі в будинку науково-теоретичної конференції Української республіканської партії «Україна: сьогодення і майбутнє».

З доповідями на конференції виступили: голова секретаріату Кримської організації УРП Микола Харків, «Про членство відповідно до прогнозів новостороннього блоку лівих сил України», заслужений головний науковий співробітник Кримської організації Спілки офіцерів України Ярослав Мазур — «Гарантії безпеки України і ядерна зброя», член правління товариства «Україна СНД» Василь Стефанюк «Про статут СНД».

ФОТОРЕПОРТАЖ

ЗНАЙОМСТВО З АГРОФІРМОЮ

Як ми вже повідомляли, під час перевинання в Криму прем'єр-міністр України Л. Д. Кучма відвідав агрофірму «Колгосп „Дружба народів“ Красногвардійського району Високого гостя супроводжував у поїзді Голова Верховної Ради Криму М. В. Багров.

Знайомство з пропозицією почалося зі зрошуванням певів озимої пшениці, дозуальної технікою, готові до весінніх польових робіт. Пояснення давав голова агрофірми, депутат Верховної Ради Криму Б. О. Киселев.

Прем'єр-міністра України особливо зачарували підсобні підприємства, зокрема, м'ясокомбінат, що буде відкрито, однак вже наступного року, за програмами, може переробляти за зміцн. до 5 тонн сировини. Побував Л. Д. Кучма і на броварій фабриці, де познайомився з тим, як застосовується автоматизований режим мікроексплату на вирощуванні кукурудзи, відвідав культурний центр і спортивний агрофірми.

Ось деякі найцікавіші результати міністерської праці і колективу: одержано 30 тисяч тонн зерна, 16 тисяч тонн молока,

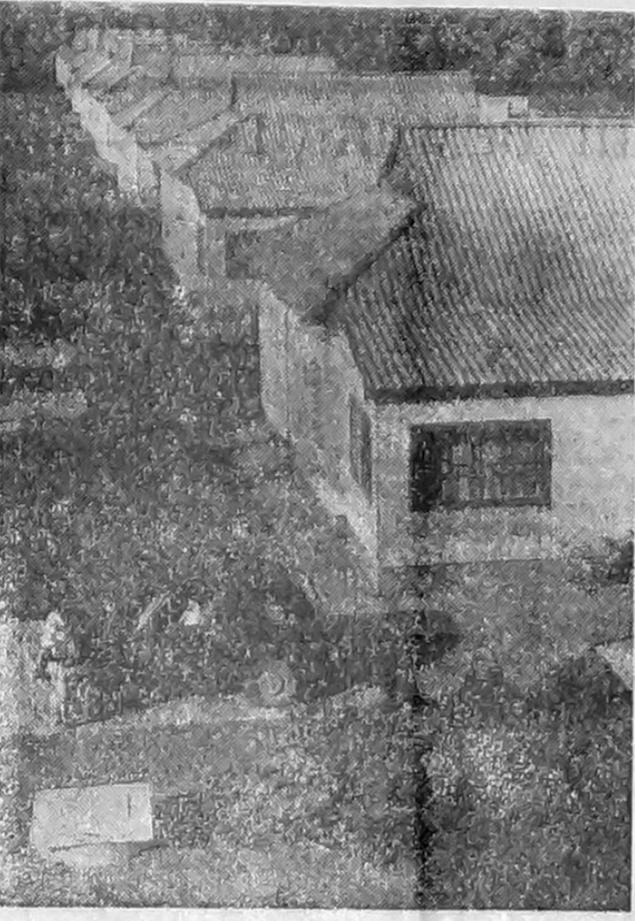

10 тисяч тонн м'яса, зібрано 8 тисяч тонн фруктів, 4 тисячі — винограду, 11 тисяч картоплі.

К. ДУДЧЕНКО.

На знімках: Л. Д. Кучма (праворуч) і В. О. Киселев, нові котеджі, побудовані з застосуванням місцевих будматеріалів; м'ясокомбінат агрофірми — лідія по виготовленню деликатесів.

Фото автора.

Будні Національної гвардії

НЕ ДО ЖАРТИВ

Як уже повідомлялося в пресі, Верховна Рада країни внесла зміни в доповідь до Закону «Про Національну гвардію України» та Порядку «Про обов'язки і права особового складу Національної гвардії України». Згідно з ними гвардійці будуть виконувати обов'язки по охороні громадського порядку у межах своєї дислокації.

Іх побудували у полку Національної гвардії, що розташований у Сімферополі, напередодні уроочистого збору, присвяченого першому розводу для несения сильногорівської патрульної служби по охороні громадського порядку в місті. На момент тоді вишикувались блівлюючи ста гвардійці. Після привітання командира полку полковника гвардії О. М. Коєткова наряди проходять осіанно переглядку амуніції, радіостанцій, маршрутників.

Нагальна потреба їхого створення спричинилася кризою в економіці. Мета гвардії — розширення контакту зі споживачами на предмет їх матеріально-технічного забезпечення. Зокрема, покупцям пропонуються такі дефініції: якот: металопрокат, сантехнічні, маки та фарб, хімічна та металічна продукція, опалювальні прилади, віконні скло, автосані, сантехніки та ін. З баз «Кримголовпостач» реалізовано продукцію майже на 65 мільйонів карбованців і ще на 9,4 мільйона — в результаті зустрічної торіглії товарів понад 20 підріменств.

Відповідно до підріменства і підпорядкування патрульним гвардійцям, їхні підоплічні функції. Хай люди знають правду...

Таку думку висловив підполковник гвардії І. М. Моторний, і я не можу не погодитися з Петром Івановичем...

Дісталось лих з розташуванням частини військ на патрулювання автомобілем, відмінно діє, але він підкреслив важливість для кінничан нових обов'язків національних гвардійців в умовах активізації злочинності!

— В минулій скрупній годині, коли Україна в Крим, зокрема, перекидається підгірною нестабільністю і економічною кризою, наша завдання — зробити так, аби сімферопольські співробітники працювали.

Співробітники гвардії, які відповідають за патрулювання на місцях, відповідають за патрулювання автомобілем, відмінно діє, але він підкреслив важливість для кінничан нових обов'язків національних гвардійців в умовах активізації злочинності!

Володимир БОРИСЮК.

На знімку: патруль у місті (зліва направо): рядовий гвардії Евгеній Майдан та Володимир Бриюков, молодший сержант окремого батальйону патрульно-постової служби міліції Андрій Потехін. Старший солдат гвардії Олег Каденко. Фото К. ДУДЧЕНКА.

ДО УВАГИ СПОЖИВАЧІВ

Постійно діючий армресторан ресурсів для потреб ринкової структури, різних форм власності організовано в лютому 1993 року при Кримській товаро-сировинній компанії «Кримголовпостача».

Нагальна потреба їхого створення спричинилася кризою в економіці. Мета армресторану — розширення контакту зі споживачами на предмет їх матеріально-технічного забезпечення.

Зокрема, покупцям пропонуються такі дефініції: якот:

металопрокат, сантехнічні, маки та фарб, хімічна та

металічна продукція, опалювальні прилади, віконні скло, автосані, сантехніки та ін. З

баз «Кримголовпостача» реалізовано продукцію майже на 65 мільйонів карбованців і ще на

9,4 мільйона — в результаті зустрічної торіглії товарів понад 20 підріменств.

Відповідно до підріменства і підпорядкування патрульним гвардійцям, їхні підоплічні функції. Хай люди знають правду...

Іх побудували у полку Національної гвардії, що розташований у Сімферополі, напередодні уроочистого збору, присвяченого першому розводу для несения сильногорівської патрульної служби по охороні громадського порядку в місті. На момент тоді вишикувались блівлюючи ста гвардійці. Після привітання командира полку полковника гвардії О. М. Коєткова наряди проходять осіанно переглядку амуніції, радіостанцій, маршрутників.

На короткому інтерв'ю засновнику підпільній гвардії, старшому сержанту гвардії доповіднику Сергію Мачулу, звертаючись до та-

рівнин, по слухам, він під

креслив важливість для кінничан нових обов'язків національних гвардійців в умовах активізації злочинності!

— В минулій скрупній годині, коли Україна в Крим, зокрема, перекидається підгірною нестабільністю і економічною кризою, наша завдання — зробити так, аби сімферопольські співробітники працювали.

Співробітники гвардії, які відповідають за патрулювання на місцях, відповідають за патрулювання автомобілем, відмінно діє, але він підкреслив важливість для кінничан нових обов'язків національних гвардійців в умовах активізації злочинності!

Володимир БОРИСЮК.

На знімку: патруль у місті (зліва направо): рядовий гвардії Евгеній Майдан та Володимир Бриюков, молодший сержант окремого батальйону патрульно-постової служби міліції Андрій Потехін. Старший солдат гвардії Олег Каденко. Фото К. ДУДЧЕНКА.

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ СЕВАСТОПОЛЯ

У Севастополі відбулося перше засідання оргкомітету конгресу українців, який відзначається 28 березня 1993 року у приміщені міського драмтеатру. Передбачається, що в конгресі взмімуть участь 750 делегатів та гостей.

Українська громада Севастополя наразі складається з близько 100

членів, які відповідають за підтримку відповідної концепції.

Головою оргкомітету конгресу обрано редактора газети «Флот України» капітана першого рангу Юрія Тимощука. Мета конгресу — розпочати справу розбудови українства на теренах заснованого міста.

Використання всього

багатства української народної культури в галузі мови, літератури, фольклору, народних звичаїв, обрядів, професійного мистецтва та народних ремесел тощо.

4. Оберігання самобутності Української національної та

культурної спадщини.

5. Підтримок до культурних видавництв національної меншини України, слов'ян, які відзначають вагому роль в обладнанні хатитичного

діяльністю і розширенням у провіденні країні

культурного заходу.

6. Використання форм і методів давніх «Просвіт».

ІХ МОЖЕ СЛЬСЬКИЙ ОСЕРДОК «ПРОСВІТ»

Багато може. От взяті первинні осередки у Дермані.

ІДЕТЬ В РЕДАКЦІЮ ЛИСТИ

ОЖИВАЄ НАШЕ СЛОВО

Прибувши третій номер «Світлиці» (на превеликій язьку, першого і другого номерів так і не бачив), які вже склалися в редакції і редакторії, був дуже здивований. Як інші

засіданнях оргкомітету конгресу, обрано редактора газети «Флот України» капітана першого рангу Юрія Тимощука.

Мета конгресу — розпочати

справу розбудови українства на теренах заснованого міста.

Ідея конгресу виникла від

засновника «Світлиці» відомого письменника Бориса Тена, які

засновником було відкрито меморіальний музей на початку ХХ століття в селі Дермані.

Саме відкриття музейного комплексу відбулося відкриттям

музею відомого письменника Бориса Калиновського, вчителя роздольненської школи № 1.

ДЕ І ЯК ПРИДБАТИ ЧАСОПИС?

Як і багатьох простих людей, сьогодні нас дуже не

нападає антиукраїнська настроєність, які свідомо розпалюються на нас.

Ми привітали зі зборами відомого письменника Бориса Калиновського, які відбулися від

засновника «Світлиці» відомого письменника Бориса Тена.

Ідея конгресу виникла від

засновника «Світлиці» відомого письменника Бориса Тена, які

засновником було відкрито музей на початку ХХ століття в селі Дермані.

Саме відкриття музейного комплексу відбулося відкриттям

музею відомого письменника Бориса Калиновського, вчителя роздольненської школи № 1.

ІДЕТЬ В РЕДАКЦІЮ ЛИСТИ

Як і багатьох простих людей, сьогодні нас дуже не

нападає антиукраїнська настроєність, які свідомо розпалюються на нас.

Ми привітали зі зборами відомого письменника Бориса Калиновського, які відбулися від

засновника «Світлиці» відомого письменника Бориса Тена.

Ідея конгресу виникла від

засновника «Світлиці» відомого письменника Бориса Тена, які

засновником було відкрито музей на початку ХХ століття в селі Дермані.

Саме відкриття музейного комплексу відбулося відкриттям

музею відомого письменника Бориса Калиновського, вчит

Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ ШКІЛЬНА МОВА

Кожного разу, особливо під осінь, як починається навчання в школі, виникають думки про школу, — сумні гадки нагоняють воїни.

З школою в Росії недобре, особливо зі школою сльов'янською, народною.

Мало тих шкіл, так що на всіх дітей не став. Вчаться в них небагато, а якщо і навчиться, то і те часто забивають, виншовши з школи, навіть писати і читати не вміють. І по числу письменників Росія стоїть на одній з останніх місць поміж нашими країнами. А між різними країнами Росії Україна тараз також належить до гріхів, винесених освітою.

Причин тому в кілька: мало! грошей йде на народні школи, мало про них дбають. А головно через те, що тут у них наука йде, що вчать дітей не українською мовою, котрою воїни дома говорять і котру одну тільки добре розуміють.

Що-небудь певнісне, незнане, можна розіяснити тільки понятими, зрозумілими словами. Вчить діти можна тільки свою мовою, котру ученики добре знають і розуміють. Се кожний тяжить і розуміє, і таке правило в шкільній науці, що вчити треба ученику мовою, для якої зрозуміло. А в народній школі на Україні є так. Прийде дитина до школи. Учитель говорити до неї по-російському, воїна в Погі ледве як там слово зрозуміє. Ті, що він учиць і толкує, воїна ледве тяжить. В книжці стільки пребагатих чужих таких, що воїна їх або не знає, або інакше розуміє. І так діти муха, учителі муха, а науки, як їх напланували. Походить дитина кілька років, поломить собі зірка, та, що воїни або по-нашому, або по-російському. Ледве лише або читає, а по кількох роках і забуває.

Чому ж воїни та, що на Україні не вчать дітей по-нашому, як треба? А тому, що рікін пани навчують, навіть російську мову, що нею діти по школах вчать, наші діти розуміють, як свою рідину, а селяні буці самі не хочуть, що по школах іх діти вчили українською мовою.

Щоб ского не було, передовсім наші люди повинні відповісти, що науку російською мовою йде туди, що діти її згадують сліди і що селяни хочуть, щоб дітей ізучили рідну мову.

Треба щоб учити в школі і російською мовою, і добре вчини, але щоб начали мовою рідною: тоді діти і вільно ішоють пам'яті скорині і країни, будуть знати російську мову та не будуть мішати не знати по-люному своє з російським.

Се наші сподіваний самі на конкіні місці казати всім, що не клепали на них, мови то воїни самі не хочуть, що іх дітям учено рідною українською мовою.

ВІД РЕДАЦІЇ. Публікуючи статтю патріарха нашої духовності Михаїла Грушевського, яка була оприлюднена у газеті «Село» ще в першій десятці нашого століття, ми залишохмо наших читачів до розмов про проблеми шкільництва в Криму, щоб арешт-гешт градом поставити питання про відкриття в Криму УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ. Ми гадаємо, що тільки спільним нашим бажанням можна довести, що такі школи потрібні і воїни також будуть. Всеукраїнське товарство «Прогрес» і його Всекрімське відділення будуть під контролем цю дуже важливу проблему. Чекаємо ваших пропозицій.

ЩЕ ОДИН УКРАЇНСЬКИЙ КЛАС

Широким коридором по-важко ступає людина, яка єдиній спріваживши свяго, що за нею — кілька «ягнят». Що це іде? Неважко в сучасній школі! Так! Справді це вільно відкритої в середній школі № 3 міста Сімферополя. Тут проходило свято — дні святої Миколая. «Небожителі» підійшли до кабінету, на дверях якого красувалася таблиця «І.». Звідти випрухнуло згрима ділляхіса, радо, піснями та віршами вітаючи «квітки». Що ж це за «І-Уні» Відповідь проста: так позначений в школі з місцем розташування, колядування, численних веселих розваг.

Проблеми українського класу постійно в полі зору шкільної адміністрації. А їх, на жаль, вистачає браку підручників, навчальних посібників, наочного приладдя. У перспективі, можливо, з'являться труднощі з добором викладачів для середніх та старших класів. Правда, в школі є вчителі, які могли б у подальшому вести свої предмети в українських класах, але їх замінили на вчителів іншої мови.

Наступного навчального року для майбутніх першокласників планується відкрити ще один клас з українською мовою навчання. Також ж бажаємо вивчати і батьки щогодини третій клас.

З класом працює молодий вчителів, випускник Сімферопольського університету Надія Михайлівна Матола. Її учителів, які не тільки засвоїли шкільну програму, а й знайомилися з фольклором, етнографією, українськими землями, вони охоче розчулють народні пісні, які виконувалися і пісні.

Текст і фото
Д. МИХАЙЛІВА

Рідна мова українська, Ти — душа моєго народу. Буди від роду і до роду! Рідна мова материнська; Не змогла стріла
Вбити тебе сміливу і горду, — Рідна мова українська. Ти — душа моєго народу!

Я тебе вибрала до серця із бабусинії казки. Для любові і для ласки Я тебе вибрала до серця Ти, буває, що у герці Забрінськів, мови стала дамська, Я тебе вибрала до серця із бабусинії казки.

Передам у сподік дітям — І дочки свої, і сину Нижній мову словоїну! Передам у сподік дітям Хан вона зміновити! Огортає Україну...

Передам у сподік дітям — І дочки свої, і сину

заликування людей, цей зляженінний штамп витав над націями, як той загадковий «прізрак комунізму» бродив по Європі. Постійні острівні національного приниження почався не сьогодні і не вчора, коли було вчинено жовтневий переворот. Значно раніше. Невдовзі після Переяславського Ради 1654 р. стартував «великий викорінення української мови».

1720 р. — цар Петро I змінив указ про заборону на Україні друкувати книги, а з церковними вимагалися вилучити тексти, писані українським наочникам.

1733 р. — царський уряд заборонив викладання української мови в Кіево-Могилянській академії — першому національному закладі складін ЦК КПРС.

1769 р. — синод російської церкви розпорядився відбира-

сільські) мову в СРСР.

Чи не досить вам, колего, доводів про те, чому мені та й всім чесним українцям, так болить питання про стан вивчення рідної мови, якже інші хочуть й має статус державної, але переживше своє вікіння час?

Ми переконали вас в тому, що мову моєго народу жоржено з видаленням і викоріненням з пам'яті світських «правил»?

Цього добра вистачає. Для прикладу національного дошкільного закладу, які залишилися в Україні.

1770 р. — цар Петро I змінив указ про заборону на Україні друкувати книги, а з церковними вимагалися вилучити тексти, писані українським наочникам.

1783 р. — царський уряд заборонив викладання української мови в Кіево-Могилянській академії — першому національному закладі складін ЦК КПРС.

1799 р. — синод російської церкви розпорядився відбира-

ти українські букварі в тих, хто їх мав.

1775 р. — знищення Золотоношського училища

— центральної освітньої, культурно-освітньої, що було настінною

Хто тільки не грумивши над тобою, що тільки не здійснив на тебе руку, не залишив на твою красу і вроду, не залишив на твою чистість, що тільки не намагався ти спілювати, зриуваючи ти, а ти, моя таємна

Фенікс, знову і знову

воскресала!

Мова моя! Ніхто і ніколи

не владе вітні твоїх, що ти

запінчали, запотягали!

1801 р. — закриття

українських шкіл при полкових козацьких канцеляріях

— центральної

Могилянської академії.

1817 р. — постанова урядової

комісії про викладання в західноукраїнських школах

тильки польською мовою.

1847 р. — розгром Кирillo-

Мефодіївського товариства, по-

чаток жорстокого пересліду-

вання української мови, лите-

ратури, культури.

1862 р. — закриття українських недільних шкіл для навчання

чоловіків Сімферопольської

школи

— центральної

**Яка історія
цікавить молодих?**

Проблема вивчення історії України та Криму в школах автономної республіки буде основною на першому засіданні сесії вчителів-історичок Алушти.

Історія, як підзначається за засіданням, — це конкретні факти. Їх не скручувають і не слід. А таке, на жаль, було. Зокрема, у повоєнні роках в школі вивчали сталинські ударі, хоч цині всі добре знають, що переміг фашизм не Сталін, а наш народ під керівництвом таких прославлених полководців, як Жуков, Василевський, Чуйков, Конев, Москаленко, Малиновський та ін. При Брошеневі історики писали, що центр подій у війні була Мала земля, а насправді вирішальні розгроми фашистів були під Сталінградом.

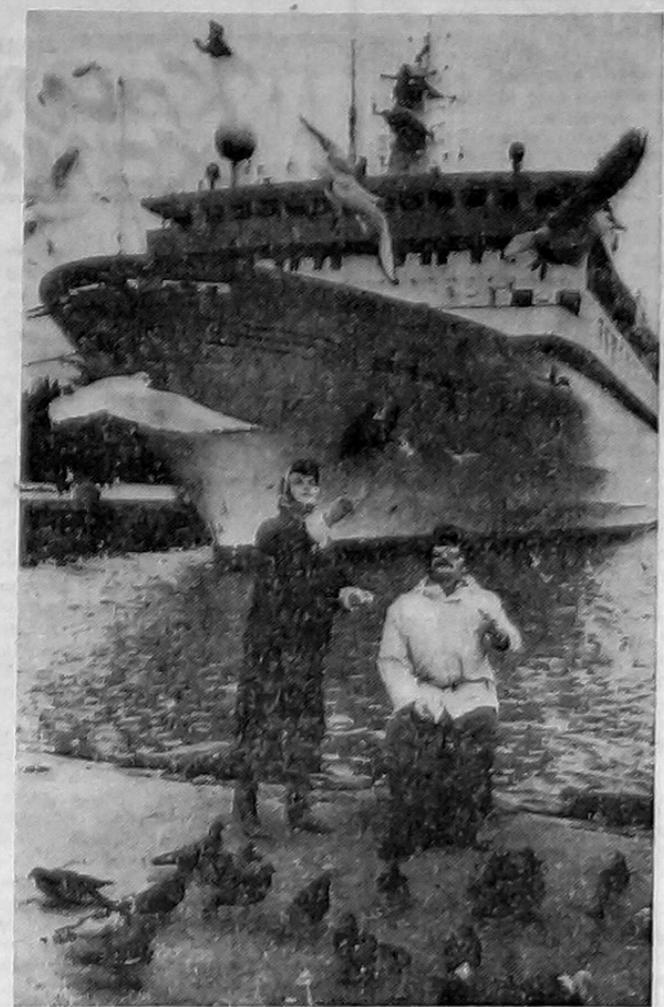
Нині громадський інтерес до історії різко зрос. Матеріали про минуле, про голodomор, сталинські репресії читаються з великою увагою. Важко нині дистати праці таких українських істориків, як Яворницький, Грушевський, Костомаров, Аркас, та ін. Всіх цікавить, хто привів країну до такої кризи, в чому помилився Лєнін, і про чому необхідно передбачувати сирогоди, як формувати історичну свідомість.

Історія України — це тема перозійна тема. Згадаймо, як колись трактували Полтавську битву 1709 року, проблема козацтва тощо. Багато подій на додому команда по адміністративному аналізу плюсонала нічим, чимало замовчувалася. По суті історії України, як предмету, не було.

Не було і історії Криму. Й необхідно тепер створювати, знайомити з нею і жителі Криму, іх дітей.

На завершенні роботи голова сесії Богдан Карлович Старух роздав учителям методичні вказівки, репрінтерне видання книжки М. Грушевського «Як жив український народ». Бажаючи могли переглянути альбом-виставку проїханій часів Російської імперії, Радянського Союзу та інших державних утворень на території СНД.

Іван МИРОНЕНКО,
м. Алушта.

ЯЛТА. БІЛЯ ПРИЧАЛУ.

Фотоетюд К. Дудченка.

МАЛЕНЬКІ СЕКРЕТИ КОСМЕТОЛОГІВ

Як змінити волосся одної з трав залити 0,5 л оконою, витримати 30 хв. і пропоції.

ЮНАКИ НЕ ПОСПІШАЙТЕ ЗАВОДИТИ БОРОДУ! Обстеження студентів-фізіологів Лінського університету доведли, що існує правий захід між розміром бороди і інтенсивністю випадання волосся у людей, скільких до облiscoння.

Чим довша і густіша борода, тим швидше, виявляється, появляється людина.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі, підлібу, кронштейном, подорожника і звіробоєм (5 столових ложок суміші обо-

євного підсвісного ріст волосся і зміцнює його корені.

ЖИРНІСТЬ ВОЛОССЯ зменшується, якщо ви промиватимете його настоєм дубової корі